

իմ յոյսս « գիեւտայի » վրայ էր, որ նպատակա-
յարժութի կերակուրենեով կարողանայինք սննդել
և քո մեջ հիւանդ գործարարներ : Սակայն այս-
տեղ էլ սկզբում այդ բանին մեծ գծաւարու-
թիւններ կային հանգուցեալի մենակութեան
պատճառով : Բարեբաղդաբար շուտով վրայ հա-
ւա իրեն տրանսպան Դրեչուակ հանգուցեալի
մեծ դուտար, որից Պերսեանոյ Տիրահանոյ,
որը խեղաբ կերպով, համաձայն իմ պահանջներին
« գիեւտ » պահել տալով իւր սիրելի հորը,
մեծապէս նպաստեց մեր հոգացողութեանը եր-
կարացնելու Պաշի փեւարը, որը այնու ամե-
նայնիս աւելի շտեմեց, աւա՛ղ, քան մինչեւ
անցեալ ոչուների վերջը : . . .

Հանգիստ ունեւորենք՝ Պերս Պաշեանց ա-
նունով ազգին բայտին եւ սիրելի եղած՝ Աշտա-
րակեղի Յովհաննէս Տէր Առաքելեանին :

Բժշկական Ա.Ի.Տ. ԲԱՅԱՅԵԱՆ

Վ Ե Ր Յ Ե Ն Ո Ւ Մ

Կը փրէջ Գովը Թեթեւ,
Կարծեմ Թէ քու շունդէ է այդ
Բայց սեւ Գողիս ինչո՛ւ
Կը քննչուի անընդհատ :

Խաւարը կուլայ ըզին,
Անմուրազ Գողիդ է այդ,
Թորակալուած Գողիս ալ
Լաց ունի յուսահատ :

Լուսինը կ'ընթէ վերէն,
Քու աչքըդ է այդ անփակ .
Օ՛հ, ինչո՛ւ տամուկ է,
Ինչ արցունք ունի տաք :

Ես ալ ցոյս չեմ քննանար,
Կը լալիմ ցալդ ու ցերեկ .
Պատկերդ սիրալիր
Ցեմ մոռնար ես երբեք :

ՄԱՆՈՒԷԼ ՄԻՐԱՔԵԱՆ

Ք Ի Ո Ն Ի Կ

— Խրիմեան Հայրիկի յիշատակին համար
հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Փա-
քիզի Հայոց եկեղեցւոյ մէջ, Ներկայ էր խումը
բազմաթիւն : Մեծարգ փարպաքան Տէր Մով-
սէսեանց, որ կը պատարադէր, իմաստալից թա-
րգով մը ուրուագծեց մեծ վախճանալին կեան-
քն ու գործը : Փարիզի Հայ Աշխատարան

Միութիւնը սարքեց սգահանդէս մը Խրիմեան
Հայրիկի յիշատակը պատուելու համար . Պ.
Մալուխեան, եւանդոտ բանաստեղծեամբ մը
պատակեցաւցը Հայրիկի գործունէութիւնը .

— Պերս Պաշեանցի մա՛ջ խոր խոր լիւր պատ-
ճառեալ մէկն անոնց որ կը ճանչնան այդ ինք-
նատու պարզապէս ստույգ ու կարեւոր գործը
Այդ գործը մեր ժամանակակից գրականութեան
ամենէն քննարկ ու համեմ թափններն մին կը
կազմէ : անոր մէջ ապագայ անուանները պիտի
գտնեն հարուստ ու ճշգրիտ տեղեկութիւններ
հայ գիւղացւոյն հոգեբանութեան, բարքերուն,
աւանդութեանց եւ իրաւին վրայ, եւ այդ գոր-
ծին մէջ կան մասեր համեմ, որտալիս, կրա-
կոտ, քնքշող, որոնք իրենց ինքնուրոյն ու
սիրուն հրապոյնով ու զուտ հայկական գրչմով
մշտապէս կենդանի պիտի պահեն իւր պարզեւ՝
Պաշեանքի անուր :

— Փարիզի Հայկական Միութեան անորէն
խորհուրդը Մշակին ուղղած երկու նամակներով
արտայայտեց Միութեան ցաւակցութիւնները
Խրիմեան Հայրիկի եւ Պաշեանցի մահուն
առթիւ, ուղարկեց 200 Ֆրանք Հայրիկի յիշա-
տակն յանձնարեալ կրթական ձեռնարկի մը
ի նպատակ, ուղղեց նաեւ շնորհաւորական նա-
մակ մը եւ 200 Ֆրանքի նուէր մը ծանօթ դե-
բասան Յովհաննէս Արէլեանին՝ իր քսանու-
հինգամյա տաղանդաւոր ու բազմարդուն գոր-
ծունէութիւն յորհրանին առթիւ որ տնտեսցաւ
վերջերս :

— Պ. Զօպանեան հայ բանաստեղծութեան
մասին բանաստեղծութիւն մը արտասանեց, յու-
նուոր Տի իրիկունը, նախիկ Համալսարանին մեծ
ամփիթատորին մէջ՝ նախազանութեամբ իրաւա-
գիտութեան Փաքիլթէին պատուակալ ուսուց-
չապետ Պ. Լըմէրէնի :

— Իր մահուանէն քիչ առաջ, Ամենայն Հա-
յոց կաթողիկոսը գիմած էր Կովկասի փոխարքա-
յին՝ արածնութիւն խնդրելով ի նպատակ Թրքա-
նայտատանի թշուառ Հայերուն մեծ հանգստե-
կութիւնը որ բանալու . չէ մոռցուած որ հայ-
կական ջարդերէն անմիջապէս յետոյ, մեր Կով-
կասի ջարդարները ձեռնարկեցին նմանօրինակ
հանգստակութեան մը, բայց Կալիքին փութաց
արգիւիլ զայն եւ հաւաքուած գումարն ալ յա-
փշտակեց : Արգի փոխարքան, Վորոնցով-Տաշ-
քով, որուն աղինը քնադարձութիւնը եւ անկեղծ
եւ ուշիմ հայասիրութիւնը ծանօթ են, համակ-
րանքով թող տուած է որ այդ հանգստակու-
թիւնը ազատօրէն կատարուի . անգամակիւ
մասնախումբ մը կազմուած է արդէն, որուն
մէջ կը տեսնենք հանրաժանօթ եւ համակրի
անուններ, ստացած ենք այդ մասնախումբին
կողմէ կոյ մը, զոր կը հրատարակենք աստիւ .
յայտնի է այն ծայրայեղ թշուառութիւնը որ կը
տիրէ Թրքահայաստանի մէջ եւ որ չառ տեղեր
ժողովուրդը կը բռնադատէ ազգապաշտ
թուամբն ամէն անոնց որ կը սիրեն իրենց ազգը
եւ կ'ուզեն անոր հանդէպ կատարել իրենց
պարտականութիւնը, պէտք է ուղարկեն իրենց

նուիրաուսթիւնը այն հասցէին որ տրուած է կոյնն մէջ :

Կ Ո Չ

ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՉ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎ.

Ի նպաստ Թիւրքական Հայաստանի
առաւայեղ հայերի

Վերջին ժամանակներս Թիւրքական Հայաստանի ժամեկ կողմերում սիրում է ստատիկելի կացութիւն, որ առաջ է եկել հունձի պակասութիւնից. բնական աղէներէց, ինչպէս են երկաւարծր, հողերը եւ այլն, եւ ընդհանրապէս երկրի սեփական վերին աօսիճանքի անցնալս պայմաններէց :

Ամենայն Հայոց հանգուցեալ Կարողիկոս երթման Հայրիկը, ի նկատի ունենալով Թիւրքական Հայաստանի հայ ժողովրդի այդ ողբալի դրութիւնը, միջնորդութիւն էր յարուցել նորին Կայսերական մեծութեան Կովակը Փոխարայ կամ Վօրոցով-Դաւակի մօտ. որպէսզի քոյաւրդի ընդհանուր հանգանակութիւն բանալ ի նպաստ Թիւրքական Հայաստանի մեր տվեալ եւ բազմակարօտ եղբայրներին : Փոխարայ կամ Վօրոցով-Դաւակը 1907 թ. հուլիս. 17 քալիքի եւ No 22311 իր գործքիամբ յայտնել է Ամենայն Հայոց Վեհաժող Կարողիկոսին, որ ներքին եւ արտաքին գործերի միջնորդներին հաւանութեամբ արտօնում է հանգանակութիւն այս նպատակով եւ հաստատում է հանգուցեալ Կարողիկոսի կողմից առաջարկված Հանգ սնակիչ Մասնաժողովը, որ գտնվում է Թիֆլիսում (այս Մասնաժողովը ընտրվեց եւ հաստատվեց Կարողիկոսական կոնգրակով այս տարւոյ մայիսին) եւ բաղկացած է հետեւեալ անձերից — պ. պ. Առաքելեան Հաւարձում, Արաքսյանեան Աւետիք, Արդուքեան Եւրամուրի Սօփիա, Կափեան Գաբրիէլ, Զաւեն Տիգրան, Մարտիրոսեան Տիկիւ Հայկանուշ, Մելիք-Ազարեան Ալիքանուր, Յարութիւնեան Սամսոն, Սարտիսանեան Առախի, Սեփիւնեան բժիշկ Կարապետ, Վերմիլեան Գրիգորիան եւ Գլայանքաւ Ալեքանուր :

Հանգանակիչ Մասնաժողովն ընտրել է իւր դիւանը, այն է — Ալեքանուր Մելիք-Ազարեան՝ նախագահ, Սամսոն Յարութիւնեան՝ փոխ-նախագահ, Առաքել Սարտիսանեան՝ գանձապան եւ Համբարձում Առաքելեան՝ Կարտուղար :

Հանգանակիչ Մասնաժողովն այժմ, սկսելով իր գործունէութիւնը, դիմում է հայ հասարակութեան բոլոր խաւերին եւ կոչ է անում չը գնալ իր նպատակները Թիւրքական Հայաստանի բազմակերպ աղէներէց առաւայդը եւ կարօտութեան վերջին ծայրը հասած հայ ժողդ տղին :

Մասնաժողովի բոլոր անդամներն ընդունում են իրանց մօտ նուիրաբերութիւններ : Օտար բաղաճներէց նուէրներ կարելի է աւարել Մասնաժողովի գանձապանի անունով, որի հասցէն է՝ Tiflis, Société Mantacheff & Cie. A. Saroukhan.

Ստացված նուիրատւութիւններն էլ Թիւրքական Հայաստան ուղարկված դրամական նպաստները մասին պարբերաբար հաշիւ կը ներկայացը ի հասարակութեան՝ լրագրութեան միջոցով :

— Ռուստայն ծանօթ գրադէտ եւ հրապարակագիր Լեօն ջանեւելնգամեայ գործունէութեան յորելուանք տօնելու համար յառաջիկայ ապրիլին, թիֆլիսի մէջ կազմուած է յանձնաժողով մը՝ նախագահութեամբ Ա. Ահարոնեանին, կոյնը զոր այդ յանձնաժողովը կ'ազդէ հայ հասարակութեան, կը յիշատակէ ոչ միայն Լեօն յազմայն գործունէութիւնը որով հայ գրականութեան երկայն տարիներէ ի վեր ծառայութիւն մատուցած է իւր հմտալից երկասիրութիւններով, այլ եւ անոր առողջական ցաւալի կացութիւնը եւ նիւթական անապատով վիճակը, եւ կը հրաւիրէ գրականութեան բարեկամները նուիրատուութիւններով ժամանակիչ այդ յորելուանական տօնին եւ « հարաւորութիւն առ յոյճեալան յորելուարին նիւթական հոգսերից ազատ » այսուհետեւ եւս շարունակել իւր այնքան ընդմնադր, այնքան հանրաշահ աշխատութիւնը հայ մտքի ապարդիւնում : »

Կը յուսանք որ հայ հասարակութիւնը պիտի գիտնայ արժանաւորապէս պատասխանել այս կոչին :

Նամակ, հեռագիր եւ նուէր ուղարկել Յանձնաժողովի քարտուղար Գ. Յ. Գոլարեանին :

Մեկ ֆանի օրէն յոյս կը տեսնեմ

Ա. ԶՈՒԱՆՆԱՆ

ՔԵՐԹՈՒԱՆՆԵՐ

1889—1907

Արշալոյս. — Ժամերուն կարաւանը. — Անձկու-
րիւն. — Տեսիլներ. — Գիշերին մեջ. —
Բլուրին վրայ.

Յալագր. Յ. ՅՈՒՐԱՄԱՆԱՆ

Գին 5 ֆրանկ

Այս հատորը տպուեցաւ՝ Նիւթական ակադեմիայի Գ. Կարիքի Աւան-Իւգրաչեանի :

Առանձին գրքիկի ձեւով յոյս տեսաւ

Դ. ՎԱՐՄԻՍՆ

ՀԱՐԴԸ

(1895—1896)

Յալագր. Յ. ՅՈՒՐԱՄԱՆԱՆ

Գին 50 ամսերիմ

Le Gérant : FRÉDÉRIC MAGLER.

Imp. D. DOGRHAMADJIAN

18, Rue des Gobelins, Paris.